

Referanser: KM 11/07; KR 29/09; KR 66/13; KR 01/14; BM 03/08; BM 36/08; BM 26/09; BM 40/09; BM 16/13; MKR 39/13; KR 01/14; SKR 12/14; KM 14/14; MKR 36/15; KR 46/15; BM 37/15; KR 63/15; KR 08/16; KM 17/16; NFG 12/16, KR 17/16.

Arkivsak: 16/2425 - 94 (16/29538)

Saksdokumenter:

Tittel	Dok. ID
Liturgi_vigsel_2017 Forslag_bokmaal	1517933
Høringssammendrag om Vigselsliturgi og forbønnsliturgi for likekjønnede og ulikekjønnede par KR sak 40 16 (L)(324105)	1517934

Vigselsliturgi og forbønnsliturgi for likekjønnede par

Sammendrag

Kirkemøtet 2016 vedtok at det i tillegg til dagens liturgier for ekteskap og for forbønn for borgerlig inngått ekteskap mellom kvinne og mann, «må utarbeides tilsvarende liturgier som inkluderer likekjønnede par og som kan brukes overfor alle par» (KM sak 17/16). Disse liturgiene innføres som ordinære liturgiske ordninger og gjøres gjeldende i hele Den norske kirke slik at alle medlemmene kan inngå ekteskap i sin lokale kirke.

Kirkemøtevedtaket sier at de nye liturgiene skal være «tilsvarende liturgier» til de gjeldende liturgiene. Dette forstås slik at de nye liturgiene i form og innhold må ligge nært opptil de någjeldende liturgiene. Samtidig må de være forskjellige fra disse ved at de kan anvendes både overfor likekjønnede og ulikekjønnede par. I Kirkemøtets vedtak er det også fastsatt at saken skal forberedes til behandling på Kirkemøtet 2017.

Liturgisaken ble først behandlet i *Nemnd for gudstjenesteliv*, deretter i Kirkerådet, som sendte saken på høring i perioden 16. juni – 8. september.

Høringen bekrefter i hovedsak at høringsforslaget svarer godt til Kirkemøtets vedtak. Dette gir grunnlag for å kunne behandle saken på Kirkemøtet 2017. Høringsdokumentene er tilgjengelig på kirken.no (<https://kirken.no/nb-NO/om-kirken/slik-styres-kirken/kirkeradet/horinger-i-kirkeradets-regi/>)

De viktigste endringene som høringen har medført er:

Benevnelsene for liturgiene forenkles til henholdsvis Vigsel 2003/Forbønn for borgerlig inngått ekteskap 2003 – og Vigsel 2017/Forbønn for borgerlig inngått ekteskap 2017.

Den utvidede treenighetshilsenen «I Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn: Vår skaper, frigjører og livgiver.» er tatt inn som et mulig alternativ. I tillegg er benevnelsen «Herrens bønn» endret til «Fadervår» i punkt 9, slik det er i gudstjenesteordningen fra 2011. Begge disse endringene har bakgrunn i at flere fremhever at kravet om *samsvar* mellom 2003- og forslaget til 2017-liturgien må gi rom for å ta inn vedtatte formuleringer fra Ordning for gudstjenesten (2011).

I det fremlagte forslaget til Alminnelige bestemmelser for liturgiene er krysshenvisningen til Tjenesteordning for menighetsprester, § 7 tatt ut. Dette er fordi mange mener at det ikke er nødvendig med en slik henvisning til annet lovverk. Dessuten vil det på annen måte bli gitt veiledning om hvordan en kan ivareta både prestens og parets ønsker, når disse ikke blir enige om valg av vigsels- eller forbønnsliturgi for ulikekjønnede.

En formulering som har blitt kritisert av mange i høringen, er innledningen til de obligatoriske tekstlesningene i punkt 4 med ordene «stadfester Gud dette fellesskapet med sin velsignelse». Hele setningen er nå tatt ut av forslaget, da den ikke synes å være nødvendig i sammenhengen. Det som sies her er allerede sagt i velkomstordene «Vi skal høre dere løfter til hverandre og be om Guds velsignelse over dere og hjemmet deres.»

Den første obligatoriske tekstlesningen som var foreslått i høringsforslaget, Sal 36, 6-10, er forkortet til vers 8-10. Den andre lesningen, 1 Joh 4,7-12, fikk liten oppslutning hos høringsinstansene og er erstattet med Kol 3,12-14. I tillegg til de nye tekstene som er foreslått, er en henvisning til 1 Mos 1,27a nå blitt det første som sies i innledningen til de to obligatoriske lesningene, i formen «Gud har skapt oss i sitt bilde...».

Et av hørings spørsmålene gjaldt forslaget om å ta inn 4 nye tekster i listen over bibeltekster som en velger å lese 2-4 tekster fra. De to obligatoriske lesningene i 2003-liturgien: 1 Mos 1,27 – 28a og Matt 19,4-6 har god støtte i høringen for å beholdes som valgfrie lesninger i de nye liturgiene, som kan brukes både for likekjønnede og ulikekjønnede par.

1 Mos 2,18-20 er begrenset til kun vers 18 i det fremlagte forslaget og Rut 1,16-17 er tatt ut. Av nye tekstforslag som flere enn én av høringsinstansene har fremmet, er følgende tatt inn: Fork 4,9-10a.12 og Gal 3,26-28.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet vedtar de nye liturgiforslagene som er fremlagt etter høringen, med de endringer som fremkom i møtet.
2. Kirkerådet anbefaler at 2003-liturgiene oppdateres i tråd med gudstjenestereformens terminologi.
3. Saken sendes til Bispemøtet for læremessig uttalelse.
4. Kirkerådet ber om å få saken tilbake på møtet 7.-9. desember med tanke på behandling i Kirkemøtet 2017.

Saksorientering

Spørsmålet om liturgier for vigsel og forbønn for likekjønnede par har lenge vært et omstridt spørsmål i Den norske kirke. Spørsmålet er blitt utredet flere ganger de siste tiårene.

En viktig bakgrunn for at Kirkemøtet 2016 fattet vedtak om å utarbeide en vigselssliturgi og en forbønssliturgi for likekjønnede par, er Ekteskapsloven som trådte i kraft i 2009. I denne loven står det at «to personer av motsatt eller samme kjønn kan inngå ekteskap» (§1). I paragraf 16 står det at et ekteskap «er ugyldig dersom prest i Den norske kirke ikke har fulgt liturgi fastsatt av Kirkemøtet» (§16).

Bispemøtet i Den norske kirke gav i 2013 en uttalelse om «Ekteskapet i et evangelisk-luthersk perspektiv». I spørsmålet om kirkelig vigsel for likekjønnede delte Bispemøtet seg i et flertall, som anbefalte dette, og et mindretall, som ikke anbefalte dette. Biskopene fremholdt at uenighet i dette spørsmålet teologisk bedømt ikke er av en slik karakter at det gudstjenestelige og sakramentale fellesskapet i Den norske kirke må brytes.

Høsten 2015 gav Bispemøtet et omforent forslag til Kirkemøtet 2016 om å ivareta to syn på dette spørsmålet ved å la vigsel- og forbønssliturgiene fra 2003 fortsatt bli brukt ved vigsel av mann og kvinne, mens de nye liturgiene brukes ved vigsel av likekjønnede par.

Kirkemøtets vedtak om nye vigsel- og forbønssliturgier

På Kirkemøtet 2016 ble det vedtatt at det «i tillegg til dagens liturgier for ekteskap og forbønn for borgerlig inngått ekteskap mellom kvinne og mann, må utarbeides tilsvarende liturgier som inkluderer likekjønnede par og som kan brukes overfor alle par.» De nye liturgiene vil dermed også kunne brukes overfor ulikekjønnede par.

Hele vedtaket i sak 17 på Kirkemøtet 2016 lød:

1. Kirkemøtet erkjenner at spørsmålet om homofilt samliv og vigsel av likekjønnede par er en sak som Den norske kirke etter lange samtaler og flere utredninger ikke har lyktes å enes om.
2. Kirkemøtet viser til tidligere vedtak som understreker at uenighet i dette spørsmålet teologisk bedømt ikke er av en slik karakter at det gudstjenestelige og sakramentale fellesskapet i Den norske kirke må brytes. Begge syn på likekjønnet ekteskap kan derfor gis rom og komme til uttrykk i kirkens liturgiske ordninger, undervisning og forkynnelse.
3. Et flertall i Kirkemøtet mener at det i tillegg til dagens liturgier for ekteskap og forbønn for borgerlig inngått ekteskap mellom kvinne og mann, må utarbeides tilsvarende liturgier som inkluderer likekjønnede par og som kan brukes overfor alle par.
4. Et mindretall i Kirkemøtet ønsker ikke kirkelig vigsel av likekjønnede par fordi det strider mot deres forståelse av ekteskapet. De av mindretallet som støtter dette vedtaket, tar likevel til etterretning Kirkemøtets sammensetning, og at slike liturgier derfor vil bli utarbeidet og implementert.
5. Kirkemøtet forutsetter at disse liturgiene innføres som ordinære liturgiske ordninger. De gjøres gjeldende i hele Den norske kirke slik at alle medlemmene kan inngå ekteskap i sin lokale kirke.

6. Kirkemøtet fastslår at prester har frihet til å velge om de vil foreta vigsel av likekjønnede par eller forbønn for borgerlig inngått ekteskap mellom likekjønnede. Andre kirkelig ansatte bør også ha en tilsvarende mulighet til ikke å medvirke ved den kirkelige handlingen.
(Vedtatt med 88 av 115 stemmer)

Når en vigselsturgi for likekjønnede og en forbønnssturgi for borgerlig inngått ekteskap for likekjønnede skal utarbeides, vises det særlig til punkt 3 i Kirkemøtets vedtak:

3. Et flertall i Kirkemøtet mener at det i tillegg til dagens liturgier for ekteskap og forbønn for borgerlig inngått ekteskap mellom kvinne og mann, må utarbeides *tilsvarende liturgier* som inkluderer likekjønnede par *og som kan brukes overfor alle par*.

I komitemerknadene til punkt 3 forstås dette slik:

I punkt 3 foreslår komiteens flertall at de nye liturgiene for likekjønnede par også må kunne benyttes for ulikekjønnede par. De någjeldende liturgiene forutsetter et syn på ekteskapet som en ordning utelukkende for kvinne og mann. Komiteens flertall har da forståelse for at de som har et annet ekteskapssyn enn dette, ønsker å benytte liturgier som inkluderer deres syn også ved vigsel av ulikekjønnede par. Endringen vil bedre få fram at de to syn på ekteskapet er legitime og at liturgiene er likeverdige.

Komiteens flertall har merket seg at punkt 3 i forslaget til vedtak omtaler de nye liturgiene som skal utarbeides, med ordet «tilsvarende». Den nye liturgien må derfor uttrykke denne intensjonen og i form og innhold ligge nært opptil någjeldende liturgi.

Kirkemøtet 2016 vedtok at de nye liturgiene også skal kunne *brukes overfor alle par*. Samtidig fastholdt Kirkemøtet at liturgiene fra 2003 fortsatt skal kunne brukes overfor mann og kvinne. Dette betyr at det vil være to vigsel- og forbønnssturgier som kan brukes for mann og kvinne.

Behandlingen i Nemnd for gudstjenesteliv

Liturgisaken ble i mai behandlet i Nemnd for gudstjenesteliv, slik det er fastsatt i Regler for saksbehandling i liturgisaker. .

I protokollen fra NFGs møte fremgår følgende:

Generelt var NFG opptatt av å legge teksten nærmere gjeldende vigselsturgi fra 2003 enn administrasjonens forslag hadde gjort. NFG la også vekt på ekteskapet som samfunnsordning og ønsket å beholde bønneformuleringen i 2003-liturgien: «Gi dem og alle ektefolk å vokse og modnes i kjærlighet». Dessuten ønsket NFG – i tråd med 2003-liturgien – å ta inn i innledningen til skriftlesningen en formulering om at vi er skapt til å leve i fellesskap med *Gud*, og ikke bare med *hverandre*. Det var ulike meninger om hvordan dette best kunne formuleres. Noen ønsket at en så sentral setning ikke startet med det personlige pronomenet «Vi», men med «Gud». På den annen side ønsket en å unngå å bruke ordet «ham» om Gud.

Etter en avstemming vedtok NFG formuleringen «Vi er skapt til å leve i fellesskap med Gud og med hverandre.»

NFG gikk også bort fra tanken om å legge inn nye, obligatoriske «fundamentalord» om ekteskap, som forslaget om å erstatte de to bibelordene i 2003-liturgien (1 Mos 1, 27-28a og Matt 19,4-6) med 1 Mos 2,18 og Joh 13,34-35 i den nye liturgien. Alle disse tekstene kan

derimot legges til de valgfrie tekstlesningene som finnes i 2003-liturgien. Flere alternative bibeltekster ble også tatt inn i NFGs liturgiforslag.

NFG vedtok følgende:

- A) Betegnelsen «vigselsparet» endres til «paret» (som brukes i liturgien før erklæringen om at ekteskapet er inngått), mens «ekteparet» beholdes i liturgien etter denne erklæringen.
- B) Et nytt alternativ til treenighetshilsen settes inn, og som allerede finnes i gudstjenesteordningen: «I Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn: Vår skaper, frigjører og livgiver.» Dessuten tas følgende treenighetshilsen ut: «Vår Herre Jesu Kristi nåde, Guds kjærlighet og Den hellige ånds samfunn være med dere alle.»
- C) Innledningsteksten til punkt 4 Skriftlesning endres til: «Vi er skapt til å leve i fellesskap med Gud og med hverandre. Når to har valgt å inngå ekteskap, stadfester Gud dette fellesskapet med sin velsignelse. Å leve sammen i ekteskap er å leve i tillit og kjærlighet og dele gleder og sorger og trofast stå ved hverandres side livet ut.»
- D) I stedet for obligatoriske lesninger eller «fundamentalord» ønsket NFG at de to faste lesningene i 2003-liturgien inngår blant de valgfrie lesningene. I tillegg inngår følgende tekster blant de valgfrie tekstene: Gal 3,28, Matt 19,4-6, Ordsp 27,19, 1 Mos 1,27-28a og Ruts bok 1,16-17.
- E) Under punkt 7 Ekteskapsinngåelse presiseres det at liturgen først spør den som står til venstre for seg og deretter den som står til høyre, slik den liturgiske skikken er.
- F) I forbønnen tas følgende formuleringer fra 2003-liturgien inn: «... familie og venner kan finne fellesskap» og «gi dem og alle ektefolk å vokse og modnes i kjærlighet».

Kirkerådets behandling

Forslaget som ble lagt fram for Kirkerådet fulgte langt på vei NFGs forslag, men det ble foreslått endringer i punkt 4 ved at to obligatoriske tekster ble satt inn og mindre justeringer ble foretatt enkelte andre steder. Det ble er lagt vekt på at de nye vigself- og forbønnsliturgi for likekjønnede skulle ligge enda nærmere opptil någjeldende vigself- og forbønnsliturgi. Og som obligatoriske tekster – men altså ikke som «fundamentalord» - ble det foreslått Sal 36,6-10 og 1 Joh 4,7-12, som også ble ført videre i høringsforslaget.

Kirkerådet fattet følgende vedtak i saken (KR 22/16):

1. Kirkerådet sender forslag til liturgi, med de endringer som fremkom i møtet, ut på høring.
2. Liturgien og saken får den foreløpige tittel Vigselsliturgi og forbønnsliturgi for likekjønnede og ulikekjønnede par. Kirkerådet tar endelig stilling til tittelen etter høringen.
3. Kirkerådet ber om å få saken tilbake på oktobermøtet med sikte på behandling i Kirkemøtet 2017.

Høringen – og endringer som er tatt inn i det vedlagte forslaget

Saken ble så sendt på høring i perioden 16. juni – 8. september. Høringen ble sendt til 36 høringsinstanser, og 31 av disse har gitt høringssvar. Det ble også invitert til en åpen høring og 39 organisasjoner, sammenslutninger og enkeltpersoner har gitt høringssvar.

Saksdokumentet og liturgiforslagene til høringen, er vedlagt. Et utførlig høringssammendrag med gjengivelse av mange uttalelser fra høringsinstansene til de 10 høringsspørsmålene og med konklusjoner til de enkelte punktene, er også vedlagt. I den følgende teksten er kun de viktigste endringene i liturgi etter høringen skrevet inn:

Høringen bekrefter at høringsforslaget er i tråd med Kirkemøtets vedtak. Dette gir grunnlag for å kunne behandle saken på Kirkemøtet 2017.

Det er bred enighet i høringen om at de foreslåtte benevnelsene på liturgiene «Vigselsliturgi for likekjønnede og ulikekjønnede par» og «Forbønsliturgi for borgerlig inngått ekteskap for likekjønnede og ulikekjønnede par» er for tunge og byråkratiske benevnelser. Det foreslås å kalle liturgiene henholdsvis Vigel 2003/Forbønn for borgerlig inngått ekteskap 2003 – og Vigel 2017/Forbønn for borgerlig inngått ekteskap 2017.

Noen høringsinstanser fremhever at vedtaket om at de nye liturgiene skal være *tilsvarende* 2003-liturgiene er tolket litt for strengt (PF, TF, PTS, NKTF, Oslo bispedømmeråd, Hamar biskop og Hamar bispedømmeråd og Nidaros bispedømmeråd). Det vises særlig til at det i høringsforslaget ikke er tatt inn allerede godkjente formuleringer fra Ordning for hovedgudstjeneste 2011.

Denne siste innvendingen er imøtekommet i det reviderte forslaget som legges fram etter høringen ved at den utvidede formen for treenighetshilsen er tatt inn som et mulig alternativ i punkt 2: «I Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn, vår skaper, frigjører og livgiver». I tillegg er benevnelsen «Herrens bønn» endret til «Fadervår» i punkt 9, slik det er i gudstjenesteordningen fra 2011.

I det fremlagte forslaget til Almennelige bestemmelser for liturgiene er krysshenvisningen til Tjenesteordning for menighetsprester, § 7 tatt ut. I denne paragrafen står det i 2. avsnitt: «Forrettende prest har ansvaret for å lede forberedelsen og gjennomføringen av gudstjenester og kirkelige handlinger. Presten har i denne sammenheng rett til å treffe beslutning i alle forhold der beslutningsmyndigheten ikke er lagt til andre enn presten.» Når henvisningen til denne paragrafen er tatt, er det fordi mange mener at det ikke er nødvendig med en slik henvisning til annet lovverk, som Kirkemøtet også vedtar. Dessuten synliggjør formuleringen kun *prestens*, og ikke *parets* syn og ønske om hvilken av de to liturgiene som skal brukes overfor ulikekjønnede par. Det vil også på annen måte bli gitt veiledning om hvordan en kan ivareta både prestens og parets ønsker, når disse ikke blir enige om valg av vigsels- eller forbønsliturgi for ulikekjønnede.

En formulering som har blitt kritisert av mange i høringen, er innledningen til de obligatoriske tekslesningene i punkt 4 («Når to mennesker velger å leve sammen i ekteskap, stadfester Gud dette fellesskapet med sin velsignelse.») Høringsinstanser med ulike ekteskapsyn mener at dette er en for bastant påstand, og at den her, til forskjell fra i 2003-liturgien, også refererer til det konkrete paret som skal vies, og ikke til ekteskapsordningen som sådan, noe en bør unngå. Flere alternative formuleringer ble foreslått, blant annet «stadfester vi dette fellesskapet og ber om Guds velsignelse». Andre (Hamar biskop og bispedømmeråd, Sør-Hålogaland biskop og bispedømmeråd) foreslo å stryke setningen, da det som sies her allerede er sagt i velkomstordene, og dette er tatt til følge i det fremlagte forslaget.

Den første obligatoriske tekstlesningen som var foreslått i høringsforslaget, Sal 36, 6-10, fikk bred støtte, men gjerne i forkortet form. Den er nå forkortet til vers 8-10. Av andre forslag som kom inn, kan nevnes Sal 8,4-5, som ble foreslått av TF, men ikke tatt inn, da den ikke uttrykker fellesskap eller relasjoner mellom mennesker. Flere ønsket ikke å ha noen obligatorisk tekst, men at presten i samråd med paret avgjør dette (bl a MF). Ut fra hensynet til samsvar med 2003-liturgien og hensynet til fasthet i liturgien, ble dette ikke tatt til følge.

Den andre obligatoriske lesningen, 1 Joh 4,7-12, fikk svært liten støtte i høringen og er erstattet med Kol 3,12-14, som flere foreslo. Mot 1 Joh 1 4,7-12 som obligatorisk tekst ble det innvendt at teksten både er krevende å forstå, og ikke så lett å assosiere til den aktuelle situasjonen ved

vigsel av et par. Teksten i Kol 3,12-14 gir derimot umiddelbare assosiasjoner til samliv når den leses i en vigsel og teksten inneholder også et tydelig kristologisk poeng («Som Herren har tilgitt dere, skal dere tilgi hverandre.») Bibelteksten er også en godt innarbeidet tekst i mange vigselsturgier, både i vår tradisjon og er dessuten den eneste obligatoriske teksten i den nye danske vigselsturgien for likekjønnede par.

I tillegg til de nye tekstene som er foreslått, er også en henvisning til 1 Mos 1,27a tatt inn som det første som sies i innledningen til tekstlesningene: «Gud har skapt oss i sitt bilde....».

Et av hørings spørsmålene gjaldt forslaget om å ta inn 4 nye tekster i listen over bibeltekster som en velger å lese 2-4 tekster fra. De to første tekstene som var foreslått, er de to obligatoriske lesningene i 2003-liturgien: 1 Mos 1,27 – 28a og Matt 19,4-6. Høringen gav nesten enstemmig tilslutning til at disse to tekstene kan være blant de mulige lesningene i de nye liturgiene, ettersom denne liturgien også kan anvendes når paret er mann og kvinne..

Derimot var det mange innvendinger mot å ta inn 1 Mos 2,18-20, men noen høringsinstanser (bl a Borg biskop og bispedømmeråd) foreslo å begrense lesningen til bare vers 18. Dette verset er foreslått tatt inn som en valgfri lesning.

Teksten fra Ruts bok (Rut 1,16-17) var svært mange avvisende til, ikke minst fordi denne handler om forholdet svigerdatter og svigermor, men også fordi ordene «din Gud er min Gud» kan være problematisk i en vigsel. Mens andre viste til at denne teksten har vært brukt i slike liturgier og selv om den handler om en svigerdatter og en svigermor, kan den fylle en funksjon som valgfri tekst og si noe om trofaste relasjoner (Preses og andre). Denne teksten er ut fra høringen *ikke* tatt inn i listen over de valgfrie lesningene.

Av nye tekstforslag som flere enn én av høringsinstansene har fremmet, er følgende tatt inn: Fork 4,9-10a.12 og Gal 3,26-28.

Fire høringsinstanser etterlyser et tredje alternativ til formulert forbønn i punkt 9 (PF, TF, Sør-Hålogaland biskop og bispedømmeråd). Ønsket er at denne bønnen skal være kortere og ha en mer «åpen» karakter

For øvrig er det gjort noen mindre redaksjonelle endringer i anvisningene (rubrikkene) i liturgiene og en språklig endring i nynorskversjonen.

Det er ikke kommet inn endringsforslag som kun gjelder forbønnsliturgien, men mye av det som er endret i vigselsturgien vil også gjelde for forbønnsliturgien.

Av hensyn til samsvar mellom de to liturgiene foreslås det at også 2003-liturgien justeres i tråd med Ordning for hovedgudstjeneste. Det betyr at den utvidede treenighetshilsen tas inn som et alternativ, at benevnelsen på Herrens bønn endres til Fadervår, og at en i Alminnelige bestemmelser endrer kunngjøring av vigsel fra «bør» til «kan», slik det også er foreslått i det nye vigselforslaget.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Kirkerådet har tidligere beregnet kostnadene til dette utviklingsarbeidet til å ha en kostnadsramme på ca. kr 500 000. Dette omfatter arbeidstid, møter i NFG, fagkonsultasjoner og høringsprosess. Kostnadene tas fra Kirkerådets budsjett for 2016.

Når det gjelder budsjett for 2017 vil utgiftene være knyttet til ferdigstillingen av liturgiene med tanke på trykking. Kr 100.000 beregnes for det.

Det legges opp til at både 2003-liturgiene og de nye liturgiene trykkes opp i samme bok, en bok med bokmålsutgavene og en bok med nynorskutgavene. Dette vil først og fremst innebære utgifter for kjøp av liturgiene for arbeidsgiverne til prestenes og til kirkemusikerne, samt at det i hver kirke skal være to eksemplarer av boken.

Dette beløpet er vanskelig å beregne på nåværende tidspunkt, men det kan nevnes at gjeldende liturgier på en av målformene i dag koster kr. 198 pr eksemplar. Når det blir fire liturgier og ikke bare to, kan en anslå beløpet til ca 300,- kroner.